

2. Володарська М. О., Настенко А. І., Пілаєва О. М. Усі уроки української мови. 3 клас. Харків : Основа, 2014. 416 с.
3. Коваль Г. П., Деркач Н. І., Наумчук М. М. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
4. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1–2 та 3–4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Трейтяк Дмитро,

доктор філософії, старший науковий співробітник
відділу національно-патріотичного виховання,
Інститут проблем виховання НАПН України, м. Київ

Системи Штучного Інтелекту (ШІ) у сучасному світі досягли високого рівня розвитку та продовжують стрімко інтегруватися у більшість сфер нашого життя, включаючи освіту та виховання. Використання систем ШІ у процесі формування громадянської активності старшокласників відкриває нові горизонти для виховання свідомих, відповідальних та активних громадян. ШІ може допомогти створити персоналізовані навчальні програми, які враховують інтереси та рівень підготовки кожного учня, сприяючи більш глибокому засвоєнню знань про права та обов'язки громадянина, демократичні процеси та механізми участі у суспільному житті. Крім того, завдяки аналізу великих обсягів даних, ШІ може визначати тенденції та проблеми, які хвилюють молодь, і пропонувати шляхи їх вирішення [1; 4].

Використання інтерактивних платформ з елементами ШІ, таких як віртуальні симуляції, чат-боти або онлайн-дебати, дозволяє старшокласникам активно включатися в обговорення суспільних питань, розвиваючи критичне мислення та навички аргументації. Залучення новітніх технологій також сприяє зростанню зацікавленості молоді, оскільки старшокласники є тією категорією громадян, які полюбляють все нове та активно використовують цифрові новації у своєму повсякденному житті. Таким чином, штучний інтелект стає не лише інструментом навчання, а і потужним засобом для формування активної громадянської позиції, що є важливим кроком у підготовці молоді до участі у побудові сучасного демократичного суспільства [3].

Використання систем штучного інтелекту у процесі формування громадянської активності старшокласників може бути надзвичайно ефективним за рахунок інноваційних підходів до навчання, залучення та мотивації молоді. Наведемо деякі ключові аспекти, на які варто звернути увагу.

Персоналізація навчання. Системи ШІ дозволяють створювати індивідуальні навчальні програми, враховуючи особливості кожного учня індивідуально. Це допомагає старшокласникам краще розуміти складні громадянські поняття, такі як права людини, демократія, соціальна справедливість, використовуючи при цьому такий контент, який їм цікавий і зрозумілий. Інтерактивні платформи можуть адаптуватися до рівня знань та інтересів кожного учня, забезпечуючи персоналізований підхід до навчання. Наприклад, чат-боти можуть відповідати на запитання учнів щодо громадянських процесів, а віртуальні симуляції – пропонувати різні рівні складності залежно від прогресу учня. Це робить навчання ефективним та цікавим [2].

Інтерактивність та залучення. Сучасні освітні технології, зокрема інтерактивні платформи з елементами штучного інтелекту, відкривають нові можливості для навчання та залучення учнів у громадянську освіту. Завдяки використанню віртуальних симуляцій, інтерактивних ігор, чат-ботів та інших інструментів, учні можуть спостерігати та активно брати участь у моделюванні

реальних громадянських ситуацій. Наприклад, вони можуть відтворювати процес виборів, брати участь у віртуальних судових процесах, організовувати громадські слухання чи навіть розробляти власні соціальні проекти. Такі інтерактивні формати дозволяють учням краще зрозуміти, як працюють демократичні інститути та розвинути критичне мислення, навички аргументації, вміння працювати в команді та приймати обґрунтовані рішення. Крім того, вони отримують можливість «прожити» різні сценарії, отримати незабутній досвід, який допоможе їм усвідомити наслідки своїх дій та зрозуміти важливість активної участі у суспільному житті.

Аналіз даних та виявлення проблем. Системи ШІ можуть аналізувати великі обсяги даних, щоб визначати актуальні проблеми, які хвилюють молодь (наприклад, екологія, освіта, соціальна нерівність). На основі цих даних можна створювати проекти та ініціативи, які залучають старшокласників до вирішення реальних суспільних проблем, розвиваючи в них відповідальність і ініціативність.

Розвиток критичного мислення. ШІ може пропонувати учням різні точки зору на одні й ті ж питання, стимулюючи дискусії та дебати. Це допомагає старшокласникам розвивати критичне мислення, вчитися аргументувати свою позицію та поважати думки інших.

Доступ до актуальної інформації. Системи ШІ можуть оперативно аналізувати новинні джерела, соціальні мережі та інші ресурси, щоб надавати учням актуальну інформацію про події в країні та світі. Це допомагає старшокласникам бути в курсі подій і формувати власну громадянську позицію.

Таким чином, системи штучного інтелекту можуть стати зручним та функціональним інструментом, який здатен значно полегшити процес навчання, роблячи його більш цікавим, практичним і орієнтованим на реальне життя. Це допоможе старшокласникам стати активними, свідомими громадянами, готовими брати участь у суспільних процесах та впливати на майбутнє своєї країни.

Список використаних джерел:

1. Keating A., Janmaat J. G. Education through citizenship at school: Do school activities have a lasting impact on youth political engagement? *Parliamentary Affairs*. Volume 69, Issue 2, April 2016, P. 409–429. URL: <https://doi.org/10.1093/pa/gsv017> (дата звернення: 07.04.2025).
2. Reichert F., Print M. Civic participation of high school students: the effect of civic learning in school. *Educational Review*. Issue 3, Volume 70, 2018. P.318–341. URL: <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1316239> (дата звернення: 07.04.2025).
3. Трейтяк Д. Формування громадянської активності старшокласників у цифровому просторі як складової виховання національної солідарності. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2024. № 28(2). С. 187–198. URL: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2024-28-2-187-198> (дата звернення: 07.04.2025).
4. Цицик О. Громадянська активність як запорука підвищення дієздатності територіальних громад. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2020. № 4 (28). С. 116–125. URL: <https://doi.org/10.23939/law2020.28.116> (дата звернення: 07.04.2025).

ВИКОРИСТАННЯ БІЛІНГВАЛЬНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Трейтяк Оксана,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти,

Хомич Дарина,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне